

Handlingsreferat

1. AKT

I kirken Sant'Andrea della Valle

Den politiske fange Cesare Angelotti er flygtet fra fængslet i Engelsborg. Hans søster, den smukke markisinde Attavanti, har skjult en nøgle til familiens private kapel i Sankt Andreas-kirken, og Angelotti låser sig ind. Sakristanen dukker op – han tror, at det er kunstmaleren Mario Cavaradossi han har hørt. Cavaradossi er ved at male et madonnabillede i kirken, og han har malet det som et portræt af markisinde Attavanti, som i de seneste dage har tilbragt en del tid i kirken. Maleren sammenligner portrættet med billedet, han har med sig af sin elskede, den berømte sangerinde Floria Tosca.

Da Sakristanen er gået, kommer Angelotti frem fra sit skjul, og genkender Cavaradossi – en ven, som han kan stole på i kampen for republikken. Cavaradossi giver ham den frokostkurv, som sakristanen har sat frem til ham, men sender ham tilbage i kapellet, da han hører Tosca banke på kirkens dør og råbe på ham. Da han lukker hende ind, er hun rasende af jalousi; hun er sikker på, at han havde låst døren for at kunne være i fred med en anden kvinde.

Han forsøger at berolige Tosca, men da hun får øje på madonnabilledet, genkender hun Attavantis øjne på portrættet, og hun anklager Cavaradossi for at være hende utro. Han forsikrer hende, at hun ikke har noget at frygte. Så snart Tosca er ude af kirken igen skynder Cavaradossi sig at hente Angelotti, og de finder den kvindedragt, som Angelottis søster har skjult til flugten. Cavaradossi råder Angelotti til at søge tilflugt i Cavaradossis egen villa. Knap er Angelotti ude af kirken, før der lyder et kanonskud fra Engelsborg; hans flugt er opdaget. Cavaradossi beslutter sig for at følge med Angelotti på vejen gennem Rom.

Sakristanen kommer tilbage med nyheden om, at Napoleons tropper er blevet besejret af østrigerne, og at royalisterne i Rom dermed fortsat er sikret magten. Alle korsangerne i kirken jubler dels over udsigten til en stor fest i Palazzo Farnese samme aften – inklusive en kantate med selveste Floria Tosca – og dels over den ekstra betaling for det Te Deum, som er kirkens bidrag til festen. Midt i jublen dukker politichefen Scarpia op. Alle standser øjeblikkelig jublen, og forsøger at undskylde deres muntre opførsel med den store glæde over sejren.

Scarpia og hans håndlangere leder efter spor af den undvegne Angelotti, og de finder Attavantis vifte i kirken. Den bruger Scarpia overfor Tosca, som han er særdeles interesseret i – og det lykkes ham at få hende til at tvivle på Cavaradossis trofasthed. Han sender en spion efter Tosca, da hun styrter hjem til Cavaradossi for at afsløre ham med hans elskerinde i favnen.

2. AKT

I Scarpias rum i Palazzo Farnese

Scarpia har sat Tosca stævne efter hendes optræden ved fejringen af sejren samme aften. Han har en plan, som han er sikker på vil virke; snart er Tosca hans! Det lykkes ikke for Scarpia at opspore Angelotti, men hans håndlangere arresterer i stedet Cavaradossi for medvirken til flugten. Han nægter at røbe hvor Angelotti skjuler sig, og Scarpia giver ordre til at han skal forhøres yderligere i værelset ved siden af.

Da Tosca ankommer, er hendes første dilemma snart klart for hende; hun kan redde sin elskede Mario fra torturen, hvis hun røber Angelottis skjulested. Hun nægter i første omgang, men hans fortvivlede skrig bliver for meget for hende, og hun røber Angelottis skjulested. Men Cavaradossi har undervejs afsløret sine republikanske sympatier, og skal derfor henrettes ved daggry – med mindre Tosca giver sin krop til Scarpia.

Det viser sig, at Angelotti har nået at begå selvmord i sit skulested inden Scarpias mænd finder ham. Men skal Cavaradossi også dø? Tosca går i første omgang med på Scarpias betingelse for at løslade ham, men hun kræver også frit lejde ud af Rom for sig selv og Cavaradossi. Han skriver et pas til Tosca, og giver ordre til at henrette Cavaradossi på skrømt med løse patroner. Men Tosca har et trumfkort; hun dolker Scarpia og flygter ud af værelset med sit fripas i hånden.

3. AKT

På toppen af Castel Sant'Angelo

Tidligt om morgenen gør Cavaradossi sig klar til at møde døden. Han bestikker en vagt til at levere et sidste brev til Tosca, og han husker deres lykkeligste timer sammen.

Tosca kommer med de gode nyheder, og de glæder sig til et nyt liv sammen, langt væk fra Rom.

Cavaradossi træder selvsikkert frem foran soldaterne med deres hævede geværer, og da skuddene lyder, falder han om på fliserne. De næste sekunder bliver afgørende for resten af Toscas liv ...

Operaens politiske og historiske baggrund

Historien om Tosca tager udgangspunkt i nogle historiske begivenheder, som foregik i Rom i årene op til år 1800. I 1796 invaderede Napoleons franske tropper under deres erobringskrige store dele af Italien, og de kunne invadere byen Rom nærmest uden modstand. Efterfølgende blev det invaderede område gjort til republik, inddelt i syv regioner, og dertil blev udnævnt syv konsuler, som skulle styre områderne for Napoleon. Napoleon trak imidlertid hurtigt sine tropper tilbage fra Rom, i 1799. Dermed så kongedømmet i Napoli sit snit til at invadere og overtage magten i byen.

Det er denne konflikt mellem Kongedømmet Napolis embedsfolk, deriblandt den korrupte Scarpia, og tilhængerne af republikken, Angelotti og Cavaradossi, som er den politiske historie i operaen.

Med til den historiske virkelighed hører også, at Napoleon igen i juni 1800 vendte tilbage til området og ved slaget ved Marengo imod Østrig viste så stor militær overlegenhed, at Kongedømmet Napoli selv trak sig fra magten i Rom. Og byen Rom overgik derefter igen til republik. Det er netop nyheder om slaget ved Marengo, som overbringes til Scarpia i operaens 2. akt, og som får Cavaradossi til midt i torturens smerte at råbe "sejr".